

**Syntaxis Joa[n]nis Despauterij Niniuit[a]e Berga[rum] diui
Guinnoci ludimagistri**

Spauter, Johannes de

Argentorati, Anno, M. D. XV.

Regvla. VII. Affinis, similis, co[m]munis, par, propriusq[ue], Quis addes
recte, fidus. vicinus. amicus. Et quæda[m] ex dictis, dant ternum siue
secundu[m], Cætera quum damnu[m] signabitur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70853)

Silli⁹li. i. Aemulus laudis. Oui. vi. meta. Ut tñ exēplis itelligat emu
la laudis. Idē li. i. Veri quasi nescia querit. Virgi. li. x. Prospicit igna
rus rerū, ingratusq; salutis. hic ingratus regit gñm, qui ponit p abla
tuo cū de, als regit datiuū. Idem li. ix. Auidū pugne dixit. & lib. xi.
Quas illi leta laborū. Hora. iij. car. Prosperā frugum ait. Idem. Vini
somnia benignus. dicimus etiā cū datiuo sum tibi benignus, sed il
lic significat deditū et studiosum &c. Virgi. in. v. Cōstitua ante aras
uoti reus. Constantinus, tamē in quadā sanctione, ne simus legibus
rei. in abltō dixit uel datiuo. Apulei. iij. meta. lam uēcors animi. Vir
gi. lib. x. Aut ego ueri uana feror. Expertus belli Dio. ponit. Cautus
incautus periculi, prudens mercaturę. Salu. Insolens malarū artium.
Idem. Laudis auidi, pecunię liberales erāt. Psalmographus. Dñs sol
licitus est mei. Suetō. Pecunię parcus ac tenax. Ouidi. Viuimus assis
duis expertis pacis in armis. Particeps sum ego omniū timentū te.
Si quis diligenē euoluerit doctissimorū scripta, plura subueniet sub
pcepto nostro contēta, neq; em pollicitus sum oia ponere, neq; sic
ei pōt ut unus cuncta scribat, iuris religiosissimus ait Iustinianus.

REGVLA. VII.

Affinis, similis, cōmunis, par, propriusq;

Quis addes recte, fidus, vicinus, amicus.

Et quaedā ex dictis, dant ternum siue secundū,

Cætera quum damnū signabitur utilitasve,

Cum tertio ponas, armis, sed & aptus ad arma.

Hęc adiectiua affinis, sis, cōmunis, par, pprius, fidus, uicinus et ami
cus, & dictorū qdā, ut cōscius, benignus, regit gñm uel dtm, cætera
significātia dānt uel utilitatē uolūt dtm. Terē. Sumus affines harū
rerū, q̄s fert adolefcētia. Sum tibi affinis sis tui moribus, sis tibi si
gura inquit Diome. sed opinor qñq; differentia cōfundi. Iuue. tñ ui
detur, exp̄sisse ait Nebrissen. Dicit em Iuue. Quādoquidē similem
tibi se non corpore tantū. Nec uultu dederit morū quoq; filius. Ter
ren. Saluus sit filius spero, similis est maiorū suorū. Ouidi. Similis nō
fuit ille tui. Plau. Esse illorū similes expetant. Mancinel. Etiā differen
tiam Diomedis dicit non semper feruari. Sub similis sunt dissimilis
absimil. Plau. in Menēchmis. Nec aqua aque, nec lac lacti (crede mī
hi) usq; similius est q̄ hic tui est, tuq; huius. Ecce hic figura cum gen
tuo significat. Iustinianus. Ius istud non solū humani generis pro
priū est, sed & omniū animalū. Et id ipm, ppriū ciuitatis est. Et ius
gentiū cū humauo generi cōmune est, & cōe omniū hōim. Dona.

G ij

Ioannis Despauterij Niniuitæ.

Cōmune triū. Luca. lib. i. Quē metuis par huius erat. Virg. ij. æneid.
 Par le uibus uētis, uolucricq; simillima somno. Serui. dicit datiuū p
 grō esse positū, tāq; per genitiuū locutio sit honestior. Immunis hu
 ius mali. ab eodem noie uenit, a quo cōmunis, sed ablatiuū habet, si
 gnificat autē liberū ab onere publico, qui nullo fungit officio, q uel
 etate uel alio priuilegio p̄stare munia nō tenet. Vnde imunitas, exē
 ptio & uacatio munerū & onerū. Virgi. lib. iij. Geor. Immunisq; se
 dens aliena ad pabula fucus. i. piger, uitiosus & sine officio. Socius
 petri & petro, sed cū grō magis uideat esse substātiuū. Fidus magis cū
 datiuo. Ouidi. ij. meta. Tu tātū fida sorori Esse uelis. legi etia cū grō.
 Virgi. xij. æneid. Præterea regina tui fidissima. nā grūs ille positiui est
 Vicinus, Oui. Mala sunt uicina bonis. Hora. in ierm. Nisi nos uici
 na triuici uillula cepisset, ergo dicimus inquit Nebrissenis, uicinus
 & ppinquus huius rei, & huic rei, sed de ppinquus non cōstat mihi
 testimoniū aliud, ideo omisi. Amicus cæsaris & cæsari, Badi. & Ne
 bris. ponūt inter adiectiua tegētia genitiuū uel datiuū, sed amicus &
 socius cū genitiuo fere sunt substātiua, socius hic int̄ adiectiua ponit
 Badius, Plī. Calx est frumēto inimicissima. Cetera adiectiua quū dā
 num significabit, utilitasue datiuū habebūt, ut adiectiua cōtrarietas
 tis. Ouidi. Qui color albus erat, nūc est cōtrarius albo, nulli uolo eē
 iniurius, hyems est nobis grauis. Tu es mihi molestus. lam grauis es
 nobis, & sepe emungeris, exi. uir grauis. i. moratus & cōstās. Cōtras
 rium est leuis, ut uir leuis. i. nihili & nequā. Hinc leuitas. Oui. de for
 tuna. Passibus ambiguis fortuna uolubilis, errat. Et manet in nullo
 certa tenaxq; loco, Sed modo leta manet, modo uultus sumit acer
 bos. Et solū constās in leuitate sua est. Vbi yo primā producit signi
 ficat non asperū. unde leuigo, id est cōplano & polio. Leuor oris. cō
 trarius est asperitati, sed lenis cū n. idem fere quod leuis priore lōga,
 quod tactu. s. nullā asperitatē habet, & ad animū trāssertur. Infensus
 id est uehemēter iratus, ut p̄ceptor est mihi infensus propter petu
 lantiā meam. Infestus, id est molestus. Tu es omnibus infestus. Fortu
 na ē mihi aduersa, id est cōtraria. sic uerbū aduersor aris. Terē. Neq;
 tuę libidini aduersabor, sed auersor, id est fugio. Spero regit accusa
 tiuū. Boetius. Auersamini igit uitia, colite uirtutes. Aduersus parti
 cipiū ab aduertor, significat a fronte. Vt uulneribus aduersis Catilī
 na interiit, quę danī laudī, ut auersa uulnera uitio. aduersus uel um.
 est p̄positio. Clari authores nō utūtur uerbo cōtrarior, sed aduers
 sor. Regūt & alia uerba cōtrarietatis datiuū, ut Bos obluat, uel res
 huctatur trahēti. Ioānes rebellauit magistro, adiectiuū rebellis magi
 stro, pilcis renitit flumī. Plī. Difficilius ē uoluptati repugnare q̄ ius.

sic inferior, insidiosus &c. Item adiectiua, proximitatis. Cato. Proximus ille deo qui scit ratione tacere, de hoc plura alibi dicemus. Ouidi. Ardua morus erat gelido cotermina fonti, sic familiaris, intimus, cōfinis &c. Verba quoque proximitatis, ut sunt composita plerumque ex adpositione, ut appropinquo, appropio, adhaereo, assideo, adiungo, adhinc assuo, appingo, allatro, quod aliquando etiam accusatiuum habet, propinquo, proximo, cohaereo &c. Propino tibi amphoram, recte dici potest, probabimus. Prope & iuxta nominaliter huc reducuntur. Verbalia quoque in bilis passivae significationis, huc possunt pertinere, uel ad regulam in regimine datiu de datiuo posito, pro ablatiuo mediante prepositione. Hora. Hic tibi sit potius quam tu mirabilis illi. Virgi. Nec uisu facili, nec dictu effabilis ulli, id est dicibilis. Colu. Terra pulla uinetis est habilis. Passibilis, possibilis & risibilis, noua sunt, non enim apud ueteres leguntur, putant nostrates dialectici quous sibi licere, & pro libito dictionibus utuntur barbaris & latinis. Docibilis in sacris cum genio. Erant omnes docibiles dei, sed in usu magis est docilis, Ouidius. Pravi docilis romana iuuetus, sic conformis genitiuum, ubi dicitur. Conformis fieri imaginis filij dei. In hymno. Nunc nobis sancte spiritus unum patri cum filio, unum est substantiuum. Quaedam etiam in dus passivae significationis cum datiuo leguntur. Stat. Lugendus fratri inuentus Thebane iaceras. Ouidi. Sepe tibi pater est sepe legendus auus. Idem. Pauper amet caute, caueat at maledicere pauper. Multaque diuitibus non patienda feret. Hora. Si uis me flere dolendum est primum ipsi tibi &c. Postrema multa regunt adiectiua datiuum, ut sidus amico, fidelis domino. Intetus studijs, maliuosus bono, utilis uirtuti. Inuidus pari, audiens dicto. Diomedes, sic gratus, ingratus, iucundus, iniucundus, perfidus, infidus, dulcis amarus, aptus ineptus, suauis facilis, consonus absonus, congruus, alienus prosper, dexter, secundus, exitialis, letalis, odiosus &c. Virgi. Sis bonus o felixque tuus, Hora. Infirmitas capiti aptus idoneus aluo. Regunt etiam accusatiuum cum prepositione ad. Plau. in Penulo. Tot quidem non potuisti adducere homines magis ad hanc rem idoneos. Idem in epi. Quem hominem inuenimus ad eam rem utilem. Psalmographus. Quae dulcia fauibus meis eloquia tua. Sapiens. Qui sibi nequam cui bonus: de innocentibus Herodes malus omnibus, suis peior, sibi pessimus. Faustus id est fortunatus. Petrarcha. Infamis mulier multis infausta maritis. Sene. Cunctis esto benignus, nulli blandus, paucis familiaris, omnibus equus, deus est omnibus idem. Iste potus erit tibi saluber, aut insaluber. Plini. Fidelissimi ante omnia homini canes, atque equi. Literae tuae fuerunt mihi gratae, id est utiles & acceptae, gratus etiam dicitur memor beneficii. Contrarium est ingratus, iucundus qui alteri letitiam affert, licet

Ioannis Despauterij Niniuite

ipse non sit letus. Literę tuę fuerūt mihi iucundę & gratę, quia plus est gratum esse q̄ iucundū. Obuius mihi. Inuia uirtuti nulla est uia, nēmus illud non est hominī peruiū. Teren. Habebā alibi animum amorī deditū, sed participiū uideri potest pro in totū datū & prohibiū. Somno ne deditus esto, suus pro proprius, potest habere datū uum, equalis illi cognominis, paulo cōcolor coruo. Virg. in. vi. Regna inuia uiuis, necessarius etiā substatiue pro amicis & affinibus sumitur. Iuue. Si facis ut patrię sit idoneus utilis agris, absonus fidei, & per aliā habitudinē, absonus uoce in ablatiuo. Līui. lib. i. absonus fidei. Cice. Sunt quidā aut lingua ita hęsitātes, aut ita uoce absoni. Secundus a. um. id est prosper, ut fortuna fuit mihi secūda, dij cōcepta secundent. Vt numerale est, dicimus secundus illi, & ab illo, teste Seruio in illud. xi. Turnus ego haud ulli ueterū uirtute secundus. Alienus illi & ab illo. Sene. Alienus ambitōi. Cice. Aliena ratiōi nostrę. Idem alibi. Non alienus a Sceuloę studijs, sum tibi obnoxius. i. subiectus uel obligatus, ut sum tibi obnoxius. i. morę gero tibi, in bonū & malū capis, uidero Calepi. multū de hac dictiōe differētē.

REGVLA. VIII. de partitiuis.

Partitiua uolunt genitiuū, ut signa, gradusq̄,
Pronomen, numerus duplex, aduerbia quędā,
Res similis generis, medius gradus atq̄ supremus
Poscunt, ille duas, hic plureis vsq̄ duabus.
Sin minus ista aderūt, medio gradui dato sextū.

Dictiō partitiua (ut signū uniuersale, particulare, & interrogatiuū, gradus positiuus aliquādo & cōparatiuus si inter duo eiūsdē generis, & superlatiuus, si inter plura eiūsdē generis uel naturę fiat cōparatio, omne ferme pronomē, & duplex numerus, ordinalis & cardinalis, & ex dictis quędā aduerbia) postulat genitiuū pluralem nominis non collectiui, uel genitiuū singularē nominis collectiui, alioqui cōparatiuus uolet ablatiuū, ut quisq̄ hominū, aliquis discipulorū, quis uirorū, uter istorū, nigre lanarū, fortior manuū, optimus plębis, doctissimus poetarū, hęc uolucrū, duo istorū, milesimus hominum, maxime omniū. Dictiō partitiua est quę multitudinis partē adiectiue significat, ut quisq̄, nullus &c. genitiuus quem regit exponit per accusatiuū cum p̄positione inter, ut unus istorū. i. inter istos, uel per ablatiuū de, ex, uel in p̄positiōe intercedēte, ut doctissimus istorum, id est de istis, ex istis, uel in istis, ubi in significat inter, & possumus pro genitiuo per p̄positiones loqui in ablatiuo. Sed uide